

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

8. An consuetudo immemorialis probet extitisse priuilegium faciendi aliquid contra Immunitatem Ecclesiasticam? Et difficultas est, an consuetudo etiam fundata in priuilegio trahendi causas ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

De Immunit. Eccles. Resol. VIII. & c. 101.

RESOL. VIII.

An consuetudo immemoralis probet extitisse privilegium faciendi aliquid contra Immunitatem Ecclesiasticam? Et difficultas est, an consuetudo fundata in privilegio trahendi causas Ecclesiasticas ad laica Tribunalia, sit reuocata per Bullam Cœnæ. Ex part. 4. tract. 1. Ref. 62.

Sup. hoc in Ref. 1. & in Ref. 43. & in aliis eius primæ notæ.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Pereira de manu Regia, in part. 2. cap. 60. num. 18. vbi sic ait: Veniendo ad casum propositum, non est dubium potuisse à Summo Pontifice concedi Regibus, vt de his Clericorum causis cognoscant in illo casu particulari quod privilegium extitisset immemoralis probat consuetudo. Ita ille.

2. Sed si hæc opinio esset vera, omnes immemoriales consuetudines contra libertatem Ecclesiasticam, quas communiter improbant Doctores, essent admittendæ, quia probarent, vt docet Pereira, privilegium; sed hoc dicere est absurdum, vt patet omnibus: ergo dicendum est vltra immemorialem usum, requiri etiam famam privilegij, vt tales consuetudines exculent ab incurfione censurarum, eo pacto quo docet P. Suarez contra Regem Angliæ lib. 4. cap. 34. num. 17. vbi contra opinionem Pereira sic asserit. Quærit potest, an immemoralis consuetudo sit sufficiens indicium, seu testimonium, quod ex legitimo privilegio inchoata fuerit; videtur enim valde probabile ita esse præsumendum, quia immemoralis consuetudo præsumitur honesta, vt multi Iurisperiti tradiderunt, quia cum non possit probari mala, præsumitur bona. Nihilominus censco solam, & nudam consuetudinem, etiam immemorialem, non sufficere in hac materia ad probandum privilegium: tum, quia illa regula non procedit in consuetudine reprobata per legem, tum etiam, quia valde odiosum est privilegium hoc, & difficile, & rard conceditur, & ideo nisi legitime probetur, non præsumitur, solum ergo vsus quantivis antiquus, cum in facto consistat, non probat sufficienter ius, seu privilegium. Loquor autem de nuda & pura consuetudine, quia si cum illa coniungatur constans fama & traditio æquæ antiqua, seu immemoralis quod præcellerit privilegium, & talis traditio integrè probetur, videtur sufficiens vt talis consuetudo pro privilegio reputetur. Ita Suarez, & ante illum Stephanus Aftreus tract. de potest. facul. in Eccles. conclus. 4. fallent. 12. & 14. & Bursatus lib. 2. consil. 44. num. 12. licet Duardus in Bull. Cœn. lib. 2. can. 19. quæst. 9. num. 15. doceat, quod quando præscriptio & consuetudo à iure scripto reprobatur, vt, v. g. Clerici conueniantur coram iudice laico, &c. satis non est probatio privilegij per famam.

Sup. hoc in Ref. 1. & in Ref. 43. & in aliis eius primæ notæ.

Sup. hoc in Ref. 1. & in Ref. 43. & in aliis eius primæ notæ.

3. Sed difficultas est, an consuetudo etiam fundata in privilegio trahendi causas Ecclesiasticas ad laica tribunalia sit reuocata per Bullam Cœnæ. Ad hoc dubium affirmatiuè respondet Bonacina in Bull. Cœn. disp. 1. quæst. 15. punct. 4. §. 3. num. 1. vbi sic ait. Vel consuetudo nimitur privilegio, vel nullo privilegio fulcitur: si nullo privilegio fulcitur, nullum ius confert, vt probatum est; si nimitur privilegio, adhuc non potest vtenibus suffragari; quando enim consuetudo licet immemoralis, fundetur in privilegio, non plus operatur, quam ipsum privilegium, cum vires, ex eo accipiat, vt patet ex l. hoc in re. §. ductus aqua, ff. de aqua quotidiana, & ex cap. super quibusdam, §. praterea, de verbor. significat. Cum ergo privilegium in hac Bulla sublatum sit, sequitur iudices laicos, causas Ecclesiasticas ad suum tribunal trahentes,

Tom. 1 X.

vel illarum executionem impediendes, à peccato & à censura non excusari titulo consuetudinis. Ita Bonacina.

4. Verum hæc quaestio pendet ex illa, quam tradidimus in part. 1. tract. 2. §. resolut. 6. an scilicet Bulla Cœnæ derogat privilegij, si reuera existant, quando sunt contra immunitatem Ecclesiasticam? Et pro affirmatiua & negatiua sententia multos Doctores adduxi, ideo quaestio est difficillima, maxime, cum reuocatio privilegiorum in dicta Bulla generalissima sit, vt legent i patet.

* Quæ hic est Res. antecedens, & in aliis eius etiam nota.

RESOL. IX.

An per consuetudinem, maxime si sit immemorabilis, de la Inamunitas reuocari possit?

Et an talis consuetudo nihil valeat, aut operetur, eo quod singulis annis per Bullam Cœnæ reprobetur? Et an consuetudo turpis, & exprobata etiam immemorabilis non possit inducere privilegium? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 4.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondendum videtur auctoritate Couarr. pract. qq. cap. 35. nu. 5. qui asserit, à iudicibus regis aliquas Clericorum causas ad sua Tribunalia sæpe tractari: & hoc rectè factum conatur defendere, & adducit consuetudinem aliquorum Regnorum. Idem docet Garfias de nobil. Hispan. gloss. 9. num. 48. Salgado de protecl. regia, tom. 1. p. 1. cap. 1. prel. 3. num. 138. & seq. nam consuetudo immemorabilis, legis, & privilegij vicem obtinet, vt patet ex cap. super quibusdam 26. §. praterea, de verbor. signif. & notat Ricc. part. 4. decis. 39. num. 4. cum Ioan. Narbon. de appellat. à Vicar. part. 4. fundam. 3. numer. 4. vbi plura inuenies pro firmanda vi immemorabilis consuetudinis: quæ omnia etiam notauit Ceual. tract. de cognit. per viam violentie. Gloss. 4. numer. 1. & seq. & Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 33. num. 4. Vide etiam Pereira de manu regia, cap. 5. numer. 6. & seq.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Res. & infra in Ref. 1. §. 1. & in Ref. 43. & in aliis eius primæ notæ.

2. Sed, his non obstantibus, contrariam sententiam affirmandam esse puto, quam docent Azor. part. 1. lib. 5. cap. 12. quæst. 1. vers. sed dubitari possit. Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 9. cap. 10. num. 1. Pefantius, tr. de immun. Ecclesiast. disp. 2. Filiucius tom. 1. tract. 16. cap. 10. num. 155. Duard. in Bulla Cœn. cap. 14. disp. 76. num. 5. & disp. 75. num. 2. Acosta in Bullam Cruciacæ. q. 79. Alterius de censuris, tom. 1. lib. 3. disp. 16. cap. 2. fol. mibi 686. Belletr. in disquis. cler. part. 1. tit. 3. §. 3. num. 8. Duard. iterum in Bull. Cœn. lib. 2. can. 14. quæst. 9. num. 8. Martha de iurisdict. part. 4. cent. 2. cas. 101. Surd. tom. 3. conf. 301. num. 52. Comitol. in tract. Apolog. contra Venetos, cap. 3. num. 8. & alij communiter. Vide etiam Pereira de manu regia, prel. 3. n. 10. & 11. Et ratio est quia laici, cum sint incapaces iurisdictionis Ecclesiasticæ, nunquam possunt se veri consuetudine, etiam immemorabili, quæ nunquam legitima esse potest ad præscribendum. Adde, quod omnis consuetudo contra Ecclesiasticam libertatem reprobatur in cap. nouerint. de sentent. excomm. & in Authentic. de sacros. Eccles.

Sup. hoc in Res. præterita §. 1. & in aliis eius ant. notæ.

3. Deinde talis consuetudo nihil valet, aut operatur: quia singulis annis per Bullam Cœnæ reprobatur, vt notat Colleg. Bononiensis in respon. contra Venetos, num. 69. Vigianus tract. de liber. Eccles. disput. 2. concl. 4. disput. 3. concl. 1. Vgolinus in re, cons. na. wis. cons. Gymnasij Patavini, cap. 7. Ioan. Franc. Pagnan. in tract. de iust. cons. Pauli V. part. 4. fol. 16. Tanner. in 2. 2. disp. 5. quæst. 5. dub. 4. num. 132. Bonacina. vbi sup. & alij cum Francisco Soula contra Venetos, fol. mibi 72. & Martha de iurisdict. p. 1. lib. 3. c. 9. in fine Vide etiam

1 3

Tanner.